

Министерство образования и науки Республики Татарстан
Государственное автономное профессиональное образовательное учреждение
«Лениногорский политехнический колледж»

КОМПЛЕКТ ОЦЕНОЧНЫХ СРЕДСТВ

для оценки результатов освоения учебной дисциплины

ОУД. 12 РОДНАЯ ЛИТЕРАТУРА

основной профессиональной образовательной программы
по профессии/специальности СПО

**13.02.13 Эксплуатация и обслуживание электрического и
электромеханического оборудования (по отраслям).**

Квалификация:

Техник

Форма обучения – очная

Нормативный срок обучения – 3 года 10 мес.
на базе основного общего образования

Рассмотрена на заседании ПЦК
общеобразовательных дисциплин
Протокол № 4 от « 10.04 2024 г.
Председатель _____
Юсупова Г.М..

Утверждаю
Заместитель директора по НМР _____
Н.Б. Щербакова
« 11 » 04 _____ 2024 г.

Комплект контрольно-оценочных средств учебной дисциплины разработан на основе Примерной программы дисциплины Родная литература для профессиональных образовательных организаций, рекомендованной Министерством просвещения РФ ФГБОУ ДПО Институт развития профессионального образования (ИРПО) для реализации образовательной программы СПО на базе основного общего образования в соответствии с ФГОС СОО по специальности среднего профессионального образования 13.02.13 Эксплуатация и обслуживание электрического и электромеханического оборудования (по отраслям).

Разработчик:

Гимадеева Гульсина Фархатовна , преподаватель ГАПОУ «Лениногорский политехнический колледж».

СОДЕРЖАНИЕ		стр.
I. Паспорт комплекта оценочных средств (КОС)		4
1.1 Область применения		4
1.2 Результаты освоения учебной дисциплины		4
1.3 Формы контроля и оценивания результатов освоения учебной дисциплины		6
1.4 Организация контроля и оценки освоения программы УД		9
1.5 Материально-техническое обеспечение контрольно-оценочных процедур		12
II. Комплект материалов для оценки освоения УД		12
2.1 Оценочные средства для текущего контроля		12
2.2 Оценочные средства для рубежного контроля		13
2.3 Оценочные средства для итогового контроля (промежуточной аттестации)		14
III. Оценочные средства		15
Приложение 1. Текущий контроль.		15
Приложение 2. Рубежный контроль.		18
Приложение 3. Итоговый контроль (промежуточная аттестация)		45

Паспорт комплекта оценочных средств (КОС)

1.1 Область применения

Комплект оценочных средств предназначен для контроля и оценки результатов освоения ОУД. 12 Родная литература основной профессиональной образовательной программы по специальности СПО специальности среднего профессионального образования 13.02.13 Эксплуатация и обслуживание электрического и электромеханического оборудования (по отраслям).

КОС включает контрольные материалы для проведения, текущего (рубежного) контроля и промежуточной аттестации в форме дифференцированного зачета.

КОС разработан в соответствии с Положением о разработке контрольно-оценочных средств, учебным планом, Примерной программы дисциплины Родная литература для профессиональных образовательных организаций, рекомендованной Министерством просвещения РФ ФГБОУ ДПО Институт развития профессионального образования (ИРПО) для реализации образовательной программы СПО на базе основного общего образования в соответствии с ФГОС СОО по специальности среднего профессионального образования 13.02.13 Эксплуатация и обслуживание электрического и электромеханического оборудования (по отраслям).

1.2 Результаты освоения учебной дисциплины

Освоение содержания учебной дисциплины «Родная литература» обеспечивает достижение студентами следующих результатов:

личностных:

осознание обучающимися российской гражданской идентичности;
готовность к саморазвитию, самостоятельности и самоопределению;
наличие мотивации к обучению и личностному развитию;

целенаправленное развитие внутренней позиции личности на основе духовно-нравственных ценностей народов Российской Федерации, исторических и национально-культурных традиций, формирование

системы значимых ценностно-смысловых установок, антикоррупционного мировоззрения, правосознания, экологической культуры, способности ставить цели и строить жизненные планы;

метапредметных:

освоенные обучающимися межпредметные понятия и универсальные учебные действия (регулятивные, познавательные, коммуникативные);

способность их использования в познавательной и социальной практике, готовность к самостоятельному планированию и осуществлению учебной деятельности, организации учебного сотрудничества с педагогическими работниками и сверстниками, к участию в построении индивидуальной образовательной траектории;

овладение навыками учебно-исследовательской, проектной и социальной деятельности;

предметных:

- сформированность представлений о роли и значении родной литературы в жизни человека и общества; включение в культурно-языковое поле родной литературы и культуры, воспитание ценностного отношения к родному языку и родной литературе как носителям культуры своего народа;

- осознание тесной связи между языковым, литературным, интеллектуальным, духовно-нравственным становлением личности; понимание родной литературы как художественного отражения традиционных духовно-нравственных российских и национально-культурных ценностей;

- сформированность устойчивой мотивации к систематическому чтению на родном языке как средству познания культуры своего народа и других культур на основе многоаспектного диалога, уважительного отношения к ним как форме приобщения к литературному наследию и через него к сокровищам отечественной и мировой культуры;

- понимание родной литературы как особого способа познания

жизни, культурной самоидентификации; сформированность чувства причастности к истории, традициям своего народа и осознание исторической преемственности поколений;

- владение основными фактами жизненного и творческого пути национальных писателей и поэтов; знание и понимание основных этапов развития национальной литературы, ключевых проблем произведений родной литературы, сопоставление их с текстами русской и зарубежной литературы, затрагивающими общие темы или проблемы;

- умение выявлять идейно-тематическое содержание произведений родной литературы разных жанров с использованием различных приемов анализа и понятийного аппарата теории литературы; владение умениями познавательной, учебной проектно-исследовательской деятельности;

- сформированность умения интерпретировать изученные и самостоятельно прочитанные произведения родной литературы на историко-культурной основе, сопоставлять их с произведениями других видов искусств, в том числе с использованием информационно-коммуникационных технологий; владение умением использовать словари и справочную литературу, опираясь на ресурсы традиционных библиотек и электронных библиотечных систем;

- сформированность представлений об изобразительно-выразительных возможностях языка родной литературы и умений самостоятельного смыслового и эстетического анализа художественных текстов;

- владение умением создавать самостоятельные письменные работы разных жанров (развернутые ответы на вопросы, рецензии на самостоятельно прочитанные произведения, сочинения, эссе, доклады, рефераты и другие работы).

В рамках программы учебной дисциплины обучающимися осваиваются общие компетенции (ОК):

ОК 04. Эффективно взаимодействовать и работать в коллективе и

команде;

ОК 05. Осуществлять устную и письменную коммуникацию на государственном языке Российской Федерации с учетом особенностей социального и культурного контекста;

ОК 09. Пользоваться профессиональной документацией на государственном и иностранных языках;

ПК 3.2. Определить последовательность и оптимальные режимы технического обслуживания контрольно-измерительных приборов и систем автоматики.

В процессе освоения дисциплины у студентов должны формироваться личностные результаты (ЛР):

ЛР 5. Демонстрирующий приверженность к родной культуре, исторической памяти на основе любви к Родине, народу, малой родине, знания его истории и культуры, принятие традиционных ценностей многонационального народа России. Выражающий свою этнокультурную идентичность, сознающий себя патриотом народа России, деятельно выражающий чувство причастности к многонациональному народу России, к Российскому Отечеству. Проявляющий ценностное отношение к историческому и культурному наследию народов России, к национальным символам, праздникам, памятникам, традициям народов, проживающих в России, к соотечественникам за рубежом, поддерживающий их заинтересованность в сохранении общероссийской культурной идентичности, уважающий их права.

ЛР 7. Осознающий и деятельно выражающий приоритетную ценность каждой человеческой жизни, уважающий достоинство личности каждого человека, собственную и чужую уникальность, свободу мировоззренческого выбора, самоопределения. Проявляющий бережливое и чуткое отношение к религиозной принадлежности каждого человека, предупредительный в отношении выражения прав и законных интересов других людей.

ЛР 11. Проявляющий уважение к эстетическим ценностям, обладающий основами эстетической культуры. Критически оценивающий и деятельно проявляющий понимание эмоционального воздействия искусства, его влияния на душевное состояние и поведение людей. Бережливо относящийся к культуре как средству коммуникации и самовыражения в обществе, выражающий сопричастность к нравственным нормам, традициям в искусстве. Ориентированный на собственное самовыражение в разных видах искусства, художественном творчестве с учётом российских традиционных духовно-нравственных ценностей, эстетическом обустройстве собственного быта. Разделяющий ценности отечественного и мирового художественного наследия, роли народных традиций и народного творчества в искусстве. Выражающий ценностное отношение к технической и промышленной эстетике.

1.3 Формы контроля и оценивания результатов освоения учебной дисциплины

Код результата обучения	Формы		
	текущего	рубежного контроля	промежуточ
1	2	3	4
Личностные	Опрос	Тест	Дифференцированный зачет
- осознание обучающимися российской гражданской	Беседа	Защита рефератов	
- готовность к саморазвитию, самостоятельности и	Опрос	Письменная работа	
- наличие мотивации к обучению и личностному развитию;	Беседа	Защита	
Метапредметные			
- освоенные обучающимися межпредметные понятия и универсальные учебные действия (регулятивные познавательные	Опрос	Письменная работа	
- способность их использования в познавательной и социальной практике, готовность к самостоятельному планированию и	Беседа	Письменная работа	

- овладение навыками учебно-исследовательской, проектной и социальной деятельности.	Тест	
Предметные		
-- сформированность представлений о роли и значении родной литературы в жизни человека и общества; включение в культурно-языковое поле родной литературы и культуры, воспитание ценностного отношения к родному языку и родной литературе как носителям	Опрос	Защита
- осознание тесной связи между языковым, литературным, интеллектуальным, духовно-нравственным становлением личности; понимание родной литературы как художественного отражения традиционных духовно-нравственных российских и	Беседа	Защита
- сформированность устойчивой мотивации к систематическому чтению на родном языке как	Опрос	Письменная работа
- понимание родной литературы как особого способа познания жизни, культурной самоидентификации;	Опрос	Письменная работа
- владение основными фактами жизненного и творческого пути национальных писателей и поэтов; знание и понимание основных этапов	Письменная работа	Защита
- умение выявлять идейно-тематическое содержание произведений родной литературы разных жанров с использованием различных приемов анализа и понятийного аппарата теории литературы; владение умениями	Беседа	Письменная работа

- сформированность умения интерпретировать изученные и самостоятельно прочитанные произведения родной литературы на историко-культурной основе,	Опрос	Сочинение
- владение умением создавать самостоятельные письменные работы разных жанров (развернутые ответы на вопросы, рецензии на самостоятельно прочитанные произведения, сочинения, эссе, доклады, рефераты и другие работы).	Беседа	Письменная работа

1.4 Организация контроля и оценки освоения программы УД

Контроль и оценка результатов освоения учебной дисциплины осуществляется преподавателем в процессе проведения аудиторных и практических занятий, тестирования, а также выполнения обучающимися индивидуальных заданий, проектов, исследований.

Текущий контроль успеваемости, промежуточная и итоговая аттестация по дисциплине проводится с целью определения степени соответствия уровня освоения образовательных результатов требованиям работодателей, предъявляемых к специалисту **техник**. Текущий контроль успеваемости обучающихся – это систематическая проверка усвоения образовательных результатов, проводимая преподавателем на текущих занятиях согласно расписанию учебных занятий в соответствии с ОПОП по специальности.

Промежуточная аттестация обучающихся – процедура, проводимая с целью оценки качества освоения обучающимися содержания части учебной дисциплины в рамках накопительной системы оценивания.

Итоговый контроль освоения дисциплины проводится в форме дифференцированного зачета, который преследует цель оценить освоение образовательных результатов по дисциплине. Условиями допуска к экзамену являются положительные результаты промежуточных аттестаций и выполненные практические работы по курсу дисциплины.

Оценка личностных, метапредметных и предметных результатов осуществляется с помощью письменного ответа на теоретические вопросы, в форме компьютерного теста и с помощью практического задания.

Условием положительной аттестации дисциплины является положительная оценка освоения данных результатов по всем контролируемым показателям.

Предметом оценки освоения дисциплины являются личностные, метапредметные, предметные результаты, общие компетенции, способность применять их в практической деятельности и повседневной жизни.

Используемая система оценивания:

1. Критерии оценивания теоретической части

Основной целью оценки освоения учебной дисциплины является оценка личностных, метапредметных и предметных результатов. Оценка учебной дисциплины предусматривает использование накопительной системы оценивания.

Тесты, проверочные работы, оцениваются по пятибалльной шкале:

«5» - правильно выполнено 95 – 100% заданий;

«4» - правильно выполнено 80 – 94% заданий;

«3» - правильно выполнено 70 – 79% заданий;

«2» - правильно выполнено менее 70% заданий.

Практические работы оцениваются по пятибалльной шкале. Для письменных работ учащихся определяются следующие критерии оценок.

Оценка «отлично» ставится, если:

- работа выполнена полностью;
- в теоретических выкладках решения нет пробелов и ошибок;
- в тексте программы нет синтаксических ошибок (возможны одна-две различные неточности, опiski, не являющиеся следствием незнания или непонимания учебного материала).

Оценка «хорошо» ставится, если:

- работа выполнена полностью, но обоснования шагов решения недостаточны (если умение обосновывать рассуждения не являлось специальным объектом проверки);
- допущена одна ошибка или два-три недочета в чертежах, выкладках или тексте программы.

Оценка «удовлетворительно» ставится, если:

- допущены более одной ошибки или двух-трех недочетов в выкладках или программе, но учащийся владеет обязательными умениями по проверяемой теме.

Оценка «неудовлетворительно» ставится, если:

- допущены существенные ошибки, показавшие, что учащийся не владеет обязательными знаниями по данной теме в полной мере.

- работа показала полное отсутствие у учащегося обязательных знаний и умений по проверяемой теме.

Самостоятельная работа на ПК оценивается следующим образом:

Оценка «отлично» ставится, если:

- обучающийся самостоятельно выполнил все этапы решения задач на ПК;

- работа выполнена полностью и получен верный ответ или иное требуемое представление результата работы;

Оценка «хорошо» ставится, если:

- работа выполнена полностью, но при выполнении обнаружилось недостаточное владение навыками работы с ПК в рамках поставленной задачи;

- правильно выполнена большая часть работы (свыше 85 %);

- работа выполнена полностью, но использованы наименее оптимальные подходы к решению поставленной задачи.

Оценка «удовлетворительно» ставится, если:

- работа выполнена не полностью, допущено более трех ошибок, но учащийся владеет основными навыками работы на ПК, требуемыми для решения поставленной задачи.

Оценка «неудовлетворительно» ставится, если:

- допущены существенные ошибки, показавшие, что учащийся не владеет обязательными знаниями, умениями и навыками работы на ПК или значительная часть работы выполнена не самостоятельно.

- работа показала полное отсутствие у учащихся обязательных знаний и навыков работы на ПК по проверяемой теме.

Для устных ответов определяются следующие критерии оценок.

Оценка «отлично» выставляется, если обучающийся:

- полно раскрыл содержание материала в объеме, предусмотренном программой и учебником;

- изложил материал грамотным языком в определенной логической последовательности, точно используя математическую и специализированную терминологию и символику;

- правильно выполнил чертежи и графики, сопутствующие ответу;

- показал умение иллюстрировать теоретические положения конкретными примерами, применять их в новой ситуации при выполнении практического задания;

- продемонстрировал усвоение ранее изученных сопутствующих вопросов, сформированность и устойчивость используемых при ответе умений и навыков;

- отвечал самостоятельно без наводящих вопросов учителя.

Возможны одна-две неточности при освещении второстепенных вопросов или в выкладках, которые ученик легко исправил по замечанию учителя.

Оценка «хорошо» выставляется, если:

- ответ удовлетворяет в основном требованиям на оценку «5», но при этом имеет один из недостатков:

- в изложении допущены небольшие пробелы, не исказившие логического и информационного содержания ответа;

- допущены один-два недочета при освещении основного содержания ответа, исправленные по замечанию учителя;

- допущены ошибка или более двух недочетов при освещении второстепенных вопросов или в выкладках, легко исправленные по замечанию учителя.

Оценка «удовлетворительно» выставляется, если:

- неполно или непоследовательно раскрыто содержание материала, но показано общее понимание вопроса и продемонстрированы умения, достаточные для дальнейшего усвоения программного материала, имелись затруднения или допущены ошибки в определении понятий, использовании терминологии, чертежах и выкладках, исправленные после нескольких наводящих вопросов учителя;

- ученик не справился с применением теории в новой ситуации при выполнении практического задания, но выполнил задания обязательного уровня сложности по данной теме,

- при знании теоретического материала выявлена недостаточная сформированность основных умений и навыков.

Оценка «неудовлетворительно» выставляется, если:

- не раскрыто основное содержание учебного материала;

- обнаружено незнание или непонимание учеником большей или наиболее важной части учебного материала,

- допущены ошибки в определении понятий, при использовании терминологии, в чертежах, блок-схем и иных выкладках, которые не исправлены после нескольких наводящих вопросов учителя.

- ученик обнаружил полное незнание и непонимание изучаемого учебного материала или не смог ответить ни на один из поставленных вопросов по изучаемому материалу.

1.5 Материально-техническое обеспечение контрольно-оценочных процедур

Реализация контрольно-оценочных процедур требует наличия учебного кабинета Родного языка .

Оборудование учебного кабинета:

- посадочных мест по количеству обучающихся;
- рабочее место преподавателя;
- доска классная
- таблицы

II. Комплект материалов для оценки освоения УД

2.1 Оценочные средства для текущего контроля

Типы заданий для текущего контроля

Разделы/ темы по программе УД	Тип задания		
	Личностные	Метапредметные	Предметные
1 нче бүлек Тема 1.1. Урта гасыр татар әдәбияты.	ПР	УО	Т
2 нче бүлек Тема2.1. Исхакыйның тормыш юлы һәм ижаты. Г.Исхакыйның “Тормышмы бу?” әсәре анализлау	ПР	ПР	Т
Тема 2.3 Әмирхан Еникинең тормыш юлы һәм ижаты .	ПР	УО	Т
Тема 2.16 К.Тинчуринның тормыш юлы һәм ижаты. “Сүнгән йолдызлар” драмасы.		ПР	ПК
3 нче бүлек Тема 3.1 Муса Жәлилең тормышы һәм ижаты. “Моабит дәфтәрләре” циклы..	Т	Т	Т

2.2 Оценочные средства для рубежного контроля

Разделы/ темы по программе УД	Тип задания		
	Личностные	Метапредметные	Предметные
2 нче бүлек Тема 2.1 Хэсэн Туфан тормыш юлы һәм ижаты. Х.Туфан шигырьләре	ПР	Т	Т
Тема 2.3 Әмирхан ижаты “	ПР	Письменная работа	Т
Тема 2.5 Һади Такташның тормыш юлы һәм ижаты. “Киләчәккә хатлар ” поэмасы.	ПР	Т	Т
Тема 2.6 Мөхәммәт Мәгдиев тормыш юлы һәм ижаты .” торналар төшкән жирдә “	Пр	Т	Т
Тема 2.20. Мөсәгыйт Хәбибуллинның томмыш юлы һәм ижаты. М.Хәбибуллинның “Илчегә үлем юк” романы (өзек).	ПР	Письменная работа	Т
Тема 2.21 Нурихан Фәттахның тормыш юлы һәм ижаты.” Итил суы ака торур “	ПР	Сочинение	Т
3 нчы бүлек Тема 3.2 Муса Жәлилнең тормышы һәм ижаты. “Моабит дәфтәрләре” циклы.	ПР	Т	Т

III. Оценочные средства

Приложения 1 . Текущий контроль.

1 нче бүлек

Тикшерү эше: Урта гасыр татар әдәбияты I вариант

1. Эчке үзенчәлекләренә, яшәеш чорына һәм ижтимагый-социаль шартларга карап, татар әдәбияты тарихын ничә чорга бүлеп өйрәнәләр:
  - а) 3 чорга;
  - ә) 5 чорга;
  - б) 2 чорга.

2. Урта гасыр татар әдәбиятын ничә төргә бүлеп өйрәнәләр:
  - а) 7 төргә;
  - ә) 5 төргә;
  - б) 6 төргә.

3. “Кыйссаи Йосыф” поэмасының авторын билгеләгез:
  - а) Кол Шәриф;
  - ә) Кол Гали;
  - б) Кол Әхмәт.

4. “Кыйссаи Йосыф” поэмасының беренче мәртәбә нәшер ителгән елын билгеләгез:
  - а) 1839 ел;
  - ә) 1840 ел;
  - б) 1839 ел.

5. “Кыйссаи Йосыф” поэмасының күләме:
  - а) 110 бит;
  - ә) 150 бит;
  - б) 120 бит.

6. Кол Галинең туган елын билгеләгез (якынча):
  - а) 1183 ел;
  - ә) 1200 ел;
  - б) 1201 ел.

7. “Кыйссаи Йосыф” поэмасының язылган елын билгеләгез (якынча):
  - а) 1200-1210 еллар;
  - ә) 1212-1233 еллар;
  - б) 1240-1251 еллар.

8. Түбәндә бирелгән китапларның кайсыларында Йосыф гәүдәләндерелгән:

- а) “Коръән”, “Тәүрат” (“Библия”);
- ә) “Коръән”, “Тәүрат” (“Библия”), “Инжил” (“Евангелие”);
- б) “Тәүрат” (“Библия”), “Инжил” (“Евангелие”).

9. Йосыф-Зөләйха сюжеты нигезендә кайсы төркем татар әдипләре әсәрләр тудырлар:

- а) Мәхмүд Болгари, Мәжит Гафури, Кәрим Әмири һ.б.;
- ә) Кол Шәриф, Шиһабеддин Мәржани, Муса Акъегет һ.б.;
- б) Мөхәммәдъяр, Габди, Әхмәдбик һ.б.

10. “Йосыф һәм туганнары” романының (1933-1943) авторын билгеләгез:

- а) Кобе Абе;
- ә) Джером Селинджер;
- б) Томас Манн.

**Тикшерү эше: Урта гасыр татар әдәбияты буенча тест.
II вариант**

1. “Кыйссаи Йосыф” поэмасының төп өлеше ничә фасылдан (бүлектән) торуын билгеләгез:

- а) 20 фасылдан;
- ә) 18 фасылдан;
- б) 15 фасылдан.

2. “Кыйссаи Йосыф” поэмасының Ягъкуб пәйгамбәрнең ничә улы бар:

- а) 12 улы;
- ә) 11 улы;
- б) 13 улы.

3. Йосыф Ягъкуб пәйгамбәрнең ничәнче баласы:

- а) 11 нче баласы;
- ә) 12 нче баласы;
- б) 1 нче баласы.

4. Агалары (абыйлары) Йосыфны кемгә сатып жибәрәләр:

- а) Сәид ибне Дәгыйр;
- ә) Малик ибне Дәгыйр;
- б) Хәким ибне Дәгыйр.

5. Зөләйханың әтисенең исемен билгеләгез:

- а) Зөлкәрнәйн;
- ә) Әхмәд;
- б) Тәймус.

6. Йосыф кайсы илнең хөкемдары була:

- а) Мисыр;
- ә) Кэнган;
- б) Мәгъриб.

7. Йосыф белән Зөләйханың ничә балалары була:

- а) 11 балалары;
- ә) 12 балалары;
- б) 10 балалары.

8. Йосыф атасы Ягъкуб белән ничә елдан соң очраша:

- а) 70 елдан соң;
- ә) 50 елдан соң;
- б) 60 елдан соң.

9. “Кыйссаи Йосыф” поэмасы жанр ягыннан кайсы төргә карый:

- а) эпик;
- ә) лирик;
- б) лиро-эпик.

10. Татарстан Республикасының кайсы шәһәрндә Кол Гали урамы бар:

- а) Казан;
- ә) Әлмәт;
- б) Лениногорск.

Практик эшләр

1. Татар әдәбияты нинди чорларга буленә?
2. “Борынгы “һәм “Урта” гасыр төшенчәләрен ничек аңлайсыз?
3. Урта гасыр әдәбиятында нинди эчке бүленеш бар ?
4. Борынгы төрки дәүләтләренә атагыз.
5. Әдәбият тарихын чорларга бүленүе нзрсзлзрдз кузәтелә?.

20 нче еллар әдәбияты

I вариант

Тема 1.2 Исхакыйның тормыш юлы һәм ижаты. Г.Исхакыйның “ тормышмы бу ” әсәре анализлау

1. Кем ул Галимҗан Ибраһимов?

- а) композитор;
- б) язучы;
- в) шагыйрь.

2. Ул кайчан туа?

- а) 1906 нче ел 15 нче февраль;
- б) 1886 нчы ел 26 нчы апрель;
- в) 1887 нче ел 12 нче март.

3. Галимжан Ибраһимов туган авылның исеме ничек?

- а) Солтанморат;
- б) Кушлавич;
- в) Жилем – Каран.

4. Аның әтисенең исеме ничек?

- а) Гыйрфан;
- б) Мөхәммәтгариф;
- в) Заһидулла.

5. Г.Ибраһимов Уфада нинди мәдрәсәдә укый?

- а) Мөхәммәдия мәдрәсәсе;
- б) Галия мәдрәсәсе;
- в) Вәли мулла мәдрәсәсе.

6. Ничәнче елда әдип Казанга килә?

- а) 1907 нче елда;
- б) 1909 нчы елда;
- в) 1901 нче елда.

7. Кайсы әсәрен ул үз тормышыннан алып яза?

- а) “Алмачуар” хикәясе;
- б) “Зәки шәкертнең мәдрәсәдән куылуы” хикәясе;
- в) “Диңгездә” хикәясе.

8. Кайсы әсәрләр Галимжан Ибраһимовныкы?

- а) “Көтүчеләр” ;
- б) “Исемдә калганнар”;
- в) “Март каһарманы”;
- г) “Карт ялчы”;
- д) “Сөннәтче бабай”.

9. Әдип кайчан беренче хикәясен яза?

- а) 1905 нче ел;
- б) 1907 нче ел;
- в) 1910 нчы ел.

10. Г.Ибраһимов ничәнче елда вафат була?

- а) 1913 нче елда;
- б) 1938 нче елда;
- в) 1937 нче елда

II вариант

1. Ничәнче елда әдип Казанга килә?

- а) 1907 нче елда;
- б) 1909 нчы елда;
- в) 1901 нче елда.

2. Кайсы әсәрен ул үз тормышыннан алып яза?

- а) “Алмачуар” хикәясе;
- б) “Зәки шәкертнең мәдрәсәдән куылуы” хикәясе;
- в) “Диңгездә” хикәясе.

3. Кайсы әсәрләр Галимжан Ибраһимовныкы?

- а) “Көтүчеләр” ;

- б) “Исемдә калганнар”;
- в) “Март каһарманы”;
- г) “Карт ялчы”;
- д) “Сөннәтче бабай”.

4. Әдип кайчан беренче хикәясен яза?

- а) 1905 нче ел;
- б) 1907 нче ел;
- в) 1910 нчы ел.

5. Г.Ибраһимов ничәнче елда вафат була?

- а) 1913 нче елда;
- б) 1938 нче елда;
- в) 1937 нче елда

6. Кем ул Галимҗан Ибраһимов?

- а) композитор;
- б) язучы;
- в) шагыйрь.

7. Ул кайчан туа?

- а) 1906 нче ел 15 нче февраль;
- б) 1886 нчы ел 26 нчы апрель;
- в) 1887 нче ел 12 нче март.

8. Галимҗан Ибраһимов туган авылның исеме ничек?

- а) Солтанморат;
- б) Кушлавчы;
- в) Жилем – Каран.

9. Аның әтисенең исеме ничек?

- а) Гыйрфан;
- б) Мөхәммәтгариф;
- в) Заһидулла.

10. Г.Ибраһимов Уфада нинди мәдрәсәдә укый?

- а) Мөхәммәдия мәдрәсәсе;
- б) Галия мәдрәсәсе;
- в) Вәли мулла мәдрәсәсе.

Практик эш

1. Г.Ибраһимовның тормыш юлы турында сөйләгез.
2. Укылган текстта сүз нәрсә турында бара?
3. Нинди вакыйгалар сурәтләнә?
4. Татарларның нинди зур бәйрәме бар ?
5. Татарстанда ,Казанда галимҗан ибраһимовның исеме белән бәйле урыннар бармы ? санап күрсәтегез
6. Өзекнең эчтәлегенә буенча алты сорау языгыз.

Приложение 2. Рубежный контроль.

2 нче бүлек.1960 – 2000 еллар поэзиясе

I вариант

Тема 2.1 Хзсән Туфан тормыш юлы һәм ижаты. Х.Туфан шигырьләре

1. Когда родился Х.Туфан?

- А) 1900 елның 9 декабрендә
- Б) 1900 елның 10 январендә
- В) 1981 елның 9 декабрендә
- Г) 1981 елның 13 июнендә

2. Кто оказал большое влияние на развитие Хасана?

- А) этисе
- Б) абыйлары
- В) әнисе
- Г) Нади Такташ.

3. Где работал Х.Туфан после Октябрьской революции?

- А) Казанда
- Б) Казахстанда
- В) Омскида
- Г) Мәскәүдә

4. Где жил Х.Туфан до ареста в 1933 году?

- А) Казанда
- Б) Казахстанда
- В) Омскида
- Г) Мәскәүдә

5. Сколько лет Х.Туфан был в заключении?

- А) 10
- Б) 16
- В) 25
- Г) 5

6. В чем обвинили Х.Туфана?

- А) караклыкта
- Б) кеше үтерүдә
- В) хыянәттә

Г) илен сатуда

7. Сколько детей было у Х.Туфана?

А) 1

Б) 2

В) 3

Г) берәү дә булмый

8. Где работала жена Х.Туфана Луиза?

А) татар театрында

Б) опера һәм балет театрында

В) Качалов исемендәге театрда

Г) беркайда да эшләми

9. В каком году освободили Х.Туфана?

А) 1953

Б) 1956

В) 1957

Г) 1981

10. В каком году Х.Туфан полностью реабилитирован?

А) 1953

Б) 1956

В) 1957

Г) 1981

11. Самое важное признание творчества Х.Туфана?

А) М.Жәлил исемендәге премия

Б) И.Сталин исемендәге премия

В) Г.Тукай исемендәге премия

Г) Кызыл Йолдыз ордены

12. Где умер Х.Туфан?

А) Казанда

Б) Казахстанда

В) Омскида

Г) Мәскәүдә

13. Когда умер Х.Туфан?

- А) 1900 елның 9 декабрендә
- Б) 1900 елның 10 январендә
- В) 1981 елның 9 декабрендә
- Г) 1981 елның 13 июнендә

14. Какие произведения писал Х.Туфан?

- А) Агыла да болыт агыла...
- Б) Киек казлар
- В) Урал эскизлары
- Г) Моабит дәфтәрләре
- Д) Сина
- Е) Кайсыгызның кулы жылы
- З) Киек каз юлы
- И) Жырларым

II вариант

1. Где работала жена Х.Тулфана Луиза?

- А) татар театрында
- Б) опера һәм балет театрында
- В) Качалов исемендәге театрда
- Г) беркайда да эшләми

2. В каком году освободили Х.Тулфана?

- А) 1953
- Б) 1956
- В) 1957
- Г) 1981

3. В каком году Х.Тулфан полностью реабилитирован?

- А) 1953
- Б) 1956
- В) 1957
- Г) 1981

4. Самое важное признание творчества Х.Тулфана?

- А) М.Жәлил исемендәге премия
- Б) И.Сталин исемендәге премия
- В) Г.Тукай исемендәге премия

Г) Кызыл Йолдыз ордены

6. Где умер Х.Туфан?

- А) Казанда
- Б) Қазақстанда
- В) Омскида
- Г) Мәскәудә

7.Когда умер Х.Туфан?

- А) 1900 елның 9 декабрәндә
- Б) 1900 елның 10 январәндә
- В) 1981 елның 9 декабрәндә
- Г) 1981 елның 13 июнәндә

8. Какие произведения писал Х.Туфан?

- А) Агыла да болыт агыла...
- Б) Киек казлар
- В) Урал эскизлары
- Г) Моабит дәфтәрләре
- Д) Сиңа
- Е) Кайсыгызның кулы жылы
- З) Киек каз юлы
- И) Жырларым

9. Когда родился Х.Туфан?

- А) 1900 елның 9 декабрәндә
- Б) 1900 елның 10 январәндә
- В) 1981 елның 9 декабрәндә
- Г) 1981 елның 13 июнәндә

10. Кто оказал большое влияние на развитие Хасана?

- А) әтисе
- Б) абыйлары
- В) әнисе
- Г) Нади Такташ.

11. Где работал Х.Туфан после Октябрьской революции?

- А) Казанда
- Б) Қазақстанда
- В) Омскида

Г) Мәскәүдә

12. Где жил Х.Туфан до ареста в 1933 году?

- А) Казанда
- Б) Казахстанда
- В) Омскида
- Г) Мәскәүдә

13. Сколько лет Х.Туфан был в заключении?

- А) 10
- Б) 16
- В) 25
- Г) 5

14. В чем обвинили Х.Туфана?

- А) караклыкта
- Б) кеше үтерүдә
- В) хыянәттә
- Г) илен сатуда

15.. Сколько детей было у Х.Туфана?

- А) 1
- Б) 2
- В) 3
- Г) берәү дә булмый

Практик эш

- 1.Хәсән Туфан ничәнче елда туа?
- 2.”Иртәләр житте исә “ шигыре нәрсә турында бара .
- 3.Рус язучыларынан сез кемне кубрәк яратасыз?
- 4.20-30 нчы елларда әдип тормышында нинди үзгәрешләр була?
- 5.Х.Туфан 1913 елда ни өчен Тобул губернасына кучеп китә?
- 6.Хәсән Туфанның нинди шигырләрен беләсез?

Тема 2.3 Әмирхан Еники ижатына багышланган тест

1 вариант

- 1.Ә.Еники туган республика:
  - а) Татарстан;
  - ә) Башкортстан;

- б) Чувашстан.
2. Ә.Еники туган авыл:
- а) Өчиле;
- ә) Солтанморат;
- б) Яңа Каргалы.
3. Ә.Еники туган елны билгелә.
- а) 1886;
- ә) 1887;
- б) 1909.
4. Ә.Еникинең язган әсәрләрен билгелә:
- а) “Алмачуар”;
- ә) “Курай”;
- б) “Бала”.
5. “Бала” хикәсендә геройлар:
- а) Закир,
- ә) Зариф,
- б) Нәжип.
6. Солдат баланы кайда күрә?
- а) урман аланыннан;
- ә) кырдан;
- б) таулыктардан.
7. Кызның кулында нәрсә була?
- а) жиләк бәйләме;
- ә) шикәр;
- б) чәчәк.
8. Әсәрдән алынган өзектә нинди сурәтләү чарасы кулланылган?
 “...гүя сөттәй ак томан ул дәһшәтләренә үз әченә яшерә һәм кешедән ераклаштыра”.
- а) литота;
- ә) гипербола;
- б) чагыштыру.
9. Ә.Еникинең нинди мактаулы исеменәре бар?
- а) Х.К.Андерсен исемендәге бүләге;
- ә) Г.Тукай исемендәге дәүләт бүләге;
- б) Татарстанның халык язучысы.
10. Ә.Еникига (туган көне) быел ничә яшь?
- а) 25 февральдә 99 яшь;
- ә) 2 мартта 100 яшь;
- б) 5 мартта 100 яшь.

Тема 2.3 Әмирхан Еники ижатына багышланган тест

2 вариант

1. Ә.Еникинең язган әсәрләрен билгелә:
- а) “Алмачуар”;
- ә) “Курай”;

- б) “Бала”.
- 2. Ә.Еники туган авыл:
  - а) Өчиле;
  - ә) Солтанморат;
  - б) Яңа Каргалы.
- 3. Ә.Еники туган елны билгелә.
  - а) 1886;
  - ә) 1887;
  - б) 1909.
- 4. Солдат баланы кайда күрә?
  - а) урман аланыннан;
  - ә) кырдан;
  - б) таулыклардан.
- 5. Кызның кулында нәрсә була?
  - а) жиләк бәйләме;
  - ә) шикәр;
  - б) чәчәк.
- 6. Ә.Еникига (туган көне) быел ничә яшь?
  - а) 25 февральдә 99 яшь;
  - ә) 2 мартта 100 яшь;
  - б) 5 мартта 100 яшь.

Практик эш

1. Әмирхан Еникига нинди әсәрләре өчен Татарстанның Габдулла Тукай исемендәге Дәүләт премиясе бирелгән ?
2. “Кем җырлады?” өзегендә вакыйга кайчан һәм кайда бара?
3. Анда кемнәр катнаша?
4. Үлем белән көрәшеп ятучы егеткә җыр ничек тәэсир итә?
5. Татарча нинди җырлар беләсез ?
6. Шәһәрдә жиңү көне ничек билгеләп үтелә?
7. Рус язучыларынын Бөек Ватан сугышы турындагы нинди әсәрләрен укыганыгыз бар?
8. Сүзләргә тәрҗемә итегез һәм алар белән җөмлөләр төзегез. Дәһшәтле, жимерек, ялгыз, эре, караңгы.
9. Тексттан сыйфатларны табарга һәм дәфтәргә кучереп язарга.
10. “Кем җырлады “әсәре нәрсә турында бара ?
11. Өзекне тәрҗемә итегез.

Көзге караңгы төндө кечкенә генә жимерек станциядә ике эшелон ,очпашып ,янәшә туктадылар.Боларның берсе – тылдан фронтка яңа хәрби част алып баручы эшелон ,икенчесе фронттан тылга яралылар төяп кайтучы санитар поезды иде.Эшелоннар икеседз ,бик озын булып ,гел кызыл вагоннардан торалар .Тик санитар поездының гына паравозга якын очында бер –ике классный вагоны бар,ә калганнары исә кечкенә чуен мичләр куеп жылытылган теплошкалар иде.

Тема 2.16. К.Тинчуринның тормыш юлы һәм ижаты. “Сүнгән йолдызлар” драмасы.

1. К.Тинчуринның туу датасын билгеләгез:
  - а) 1887 елның 15 сентябре;
  - ә) 1887 елның 15 октябре;
  - б) 1887 елның 15 ноябре.

2. К. Тинчурин кем ул?
  - а) поэт;
  - ә) драматург;
  - б) шагыйрь.

3. К.Тинчурин 1900 елда Казанда кайсы мәдрәсәгә укырга керә:
  - а) “Хәнифәт”;
  - ә) “Хөсәения”;
  - б) “Мөхәммәдия”.

4. К.Тинчурин 1922 елда Казанга Татар дәүләт театрына нинди максат белән чакырыла:
  - а) билет сату;
  - ә) сәхнәдә уйнау;
  - б) труппа оештыру.

5. К.Тинчурин 1922 елда Казанга Татар дәүләт театрына кайсы композиторны чакыра:
  - а) С.Сәйдәшев;
  - ә) Н.Жиһанов;
  - б) С.Садыкова.

6. К.Тинчурин атаклы «Зәңгәр шәл» пьесасын ничәнче елда яза:
  - а) 1926 ел;
  - ә) 1927 ел;
  - б) 1928 ел.

7. Түбәндә бирелгән кайсы пьесалар К.Тинчуринныкы түгел:
  - а) “Кандыр буге”, “Алар өчәү иде”
  - ә) “Сакла, шартламасын”, “Тутый кош”
  - б) “Безнең шәһәрнең серләре”, “Бонкрот”

8. К.Тинчуринның беренче остазы:
  - а) Ә.Шибәев;
  - ә) Г.Кариев;
  - б) Т. Баев.

9. К.Тинчуринның комедия драмаларын билгеләгез:

- а) “Сүнгән йолдызлар”, “Кандыр буге”
- ә) “Йосыф белән Зөләйха”, “Сакла, шартламасын”, “Тутый кош”
- б) “Зәңгәр шәл”, “Алар өчәү иде”, “Ил”

10. Ничәнче елда Драма һәм комедия театрына К.Тинчурин исеме бирелә:

- а) 1987 елда;
- ә) 1988 елда;
- б) 1989 елда;

11. “Сүнгән йолдызлар” драмасы ничәнче елда язылган:

- а) 1923 елда;
- ә) 1925 елда;
- б) 1926 елда;

12. “Сүнгән йолдызлар” драмасының төп темасы:

- а) бер шәхеснең язмышы;
- ә) сугыш афәтенең тәэсире;
- б) аталар һәм балалар мөнәсәбәте.

13. “Сүнгән йолдызлар” драмасындагы төп геройларны билгеләгез:

- а) Сәрвәр, Исмәгыйль;
- ә) Сәрвәр, Надир;
- б) Сәрвәр, Шәйбәк.

14. Әсәрдәге вакыйгалар “мәхәббәт өчпочмагы” сюжетына нигезләннгән:

- а) ике егет һәм бер кыз;
- ә) өч егет һәм бер кыз;
- б) ике кыз һәм бер егет.

15. Әсәрдә Исмәгыйль нинди хезмәттә тора:

- а) авыл старостасы;
- ә) кибеттә сатучы;
- б) хәзрәттә ялчы.

16. Әсәрдә Надир мәхдүмнең физик җитешсезлеге:

- а) суқыр;
- ә) бөкре;
- б) аксак.

17. Сәрвәрнең дус кызының исемен билгеләгез:

- а) Фатыйма;
- ә) Гөлнур;
- б) Әсма.

18. Әсәрдә Фәрхи карчык кем ул:

- а) ялчы;
- ә) остабикә;
- б) им-том итүче, яучы.

19. Сәрвәрнең әбисенең исемен билгеләгез:

- а) Фатыйма;
- ә) Нурбану;
- б) Гөлнур.

20. Әсәрдәге бер җырның исемен билгеләгез:

- а) “Аккош канаты”
- ә) “Каз канаты”
- б) “Күгәрченем”

III вариант

Тема: Һади Такташның тормыш юлы һәм ижаты. “Мәхәббәт тәүбәсе” поэмасы.

1. Һ.Такташның туу датасын билгеләгез:

- а) 1901 елның 1 гыйнвары;
- ә) 1900 елның сентябре;
- б) 1905 елның 1 декабре.

2. Һ.Такташның туган авылын билгеләгез:

- а) Өчиле;
- ә) Сыркыды;
- б) Солтанморат.

3. Автор 1919 елда Оренбургта “Юксыллар сүзе” газетасында кем булып эшли:

- а) редактор;
- ә) җаваплы секретарь;
- б) журналист.

4. “Җир уллары трагедиясен” (1921) Һ.Такташ кайда яза:

- а) Казанда;
- ә) Алма-атада;
- б) Ташкентта.

5. Түбәндә бирелгән кайсы драма эсәре Һ.Такташныкы түгел:

- а) “Җилкәнсезләр”
- ә) “Күмелгән кораллар”
- б) “Югалган матурлык”

6. “Һади Такташ...- татар поэзиясендә бөтен бер дәвер ачкан кеше. Чын татар поэзиясен бөек Тукай тудырган булса, аның Совет чорындагы югары күтәрелешен... Такташтан башка күз алдына китерүе мөмкин түгел...” – бу сүзләрне Башкортстанның кайсы күренекле әдипе яза:

- а) М.Ишмухаметович;
- ә) Г.Сокорой;
- б) Б.Бикбай.

7. “Чаян”, “Октябрь яшьләре”, “Авил яшьләре”, “Азат хатын” журналларында Һ.Такташ кем булып эшли:

- а) машинист;
- ә) җаваплы секретарь;
- б) журналист.

8. 1929 елдан алып гомеренең соңгы көннәренә кадәр Һ.Такташ кайсы журналда эшли:

- а) “Чаян”;
- ә) “Азат хатын”;
- б) “Авыл яшьләре”.

9. Сыркыдыда шагыйрь туган йортның нигезе өстендә Йорт-музее ничәнче елда ачылган:

- а) 2003 елда;
- ә) 2004 елда;
- б) 2005 елда.

10. Һ.Такташның вафат булган датасы:

- а) 1931 елның 8 декабрендә;
- ә) 1930 елның 8 декабрендә;
- б) 1931 елның 10 декабрендә.

11. “Мәхәббәт тәүбәсе” поэмасы ничәнче елда языла:

- а) 1921 елда;
- ә) 1922 елда;
- б) 1923 елда.

12. “Мәхәббәт тәүбәсе” поэмасы кайда языла:

- а) Казанда;
- ә) Ташкентта;
- б) Мәскәүдә.

13. “Мәхәббәт тәүбәсе” поэмасы ничә бүлектән тора:

- а) 7;
- ә) 8;
- б) 9.

14. “Мәхәббәт тәүбәсе” поэмасының төп геройларының исемнәрен билнеләгез:

- а) Зөлфия, Мәхмүт;
- ә) Зөбәйдә, Мәргән;
- б) Зөбәйдә, Мәхмүт.

15. “Мәхәббәт тәүбәсе” поэмасында Мәхмүт кем булып эшли:

- а) агроном;
- ә) наборщик;
- б) колхоз рәйсе.

16.

“Ана-

Бөек исем,
Нәрсә житә ана булуга;
Хатыннарның бөтен матурлығы,
Бөтен күрке – ана булуда!...” – юллары әсәрдә кайсы бүлектә бирелгән:

- а) II “Зөбәйдәнең гыйшкы”
- ә) VI “Ачулы жыл”
- б) VII “Мәхәббәтнең соңы”.

17. Түбәндә бирелгән жиһазларның кайсысы аллегорик образ булып бирелгән:

- а) ай;
- ә) кояш;
- б) йолдызлар.

18. Зөбәйдәнең беренче баласы кем була:

- а) кыз;
- ә) игезәкләр;
- б) малай.

19. Зөбәйдәнең барлығы ничә баласы була:

- а) биш;
- ә) алты;
- б) жиде.

20. Зөбәйдәдән соң автор хатын-кызга багышланган нинди әсәр яза:

- а) “Алсу”;
- ә) “Югалган матурлык”;
- б) “Жир уллары трагедиясе”.

**Тикшерү әше: 1960 – 2000 еллар прозасы буенча тест
1960 – 2000 еллар прозасы**

I вариант

**Тема: 2.6 Мөхәммәт Мәһдиевның тормыш юлы һәм ижаты.
М.Мәһдиевның “Торналар төшкән жирдә ” романы.**

1. Мөхәммәт Мәһдиевның туу датасын билгеләгез:

- а) 1930 елның 1 гыйнварында;
- ә) 1931 елның 1 декабрендә;
- б) 1930 елның 1 декабрендә.

2. М.Мәһдиевның туган авылын билгеләгез:

- а) Сарсазы;
- ә) Гөберчәк;
- б) Олы Карамалы.

3. М.Мәһдиев жидееллык мәктәпне кайсы авылда тәмамлай:
- а) Кармалка;
  - ә) Сикертән;
  - б) Такталачык.
4. М.Мәһдиев кайсы уку йортын тәмамлай:
- а) Арча педагогия училищесын;
  - ә) Казан педагогия училищесын;
  - б) Бөгелмә педагогия училищесын;
5. М.Мәһдиев Балтыйк хәрби-диңгез флотында ничәнче елларда хезмәт итә:
- а) 1950-1956 елларда;
  - ә) 1950-1957 елларда;
  - б) 1950-1954 елларда.
6. 1955 елда М.Мәһдиев Казанда кайсы уку йортына укырга керә:
- а) Казан дәүләт педагогия институтына;
  - ә) Казан дәүләт медицина институтына;
  - б) Казан дәүләт технология институтына.
7. М.Мәһдиевның кандидатлык диссертация эшенең темасын билгеләгез (1964 ел):
- а) “Татар совет әдәби тәнкыйте (1916-1932 еллар)”.
  - ә) “Татар совет әдәбияте (1917-1932 еллар)”.
  - б) “Татар совет әдәби тәнкыйте (1917-1932 еллар)”.
8. М.Мәһдиев сугыш елларында училище укучыларының авыр тормышын сурәтләгән кайсы әсәрен яза:
- а) “Без- кырык беренче ел балалары”;
  - ә) “Фронтвиклар”;
  - б) “Торналар төшкән жирдә”.
9. М.Мәһдиев сугыштан соңгы еллар авылының авыр тормышын, авыл мәктәбе язмышын сурәтләп кайсы әсәрен яза:
- а) “Ут чәчәге”;
  - ә) “Кеше китә-жыры кала”;
  - б) “Фронтвиклар”.
10. Түбәндә бирелгән әсәрләрнең кайсысы М.Мәһдиев ижатыннан түгел:
- а) “Каз канатлары”;
  - ә) “Итил суы ака торур”;
  - б) “Исәнме, Кәшфи абзый!”.
11. М.Мәһдиев үткәндә калып барган традицион татар авылы белән

саудуллашууы сыман кайсы эсэрен “Йомгаклап” яза:

- а) “Бэхиллэшү”;
- ә) “Без- кырык беренче ел балалары”;
- б) “Каз канатлары”.

12. “Бэхиллэшү” романында төп геройлар:

- а) гади шәһәр кешеләре;
- ә) гади авыл кешеләре;
- б) авыл байлары.

13. Эсэрдә Исламгали агай колхозда кем булып эшли:

- а) мал врачы;
- ә) тракторчы;
- б) агроном.

14. Эсэрдә Исламгали агайның ничә ордены бар:

- а) бер;
- ә) ике;
- б) өч.

15. Эсэрдә Исламгали агайның малаеның исемен билгеләгез:

- а) Халит;
- ә) Харис;
- б) Хәмит.

16. IX бүлектә сурәтләнгән Фәләхетдиннең эти-әнисенең исемен билгеләгез:

- а) Габделхәмит, Гөлнур;
- ә) Хөлләбетдин, Хәмдениса;
- б) Нурғали, Хәерниса.

17. IX бүлектә сурәтләнгән Фәләхетдиннең ничә баласы булуын билгеләгез:

- а) ике;
- ә) өч;
- б) дүрт.

18.

“Син кайларда йөрисең икән?

Мин сине көтәм, көтәм, көтәм...” – юлларын эсэрдә кем жырлый:

- а) Хәмит;
- ә) Әхәт;
- б) Исламгали.

19. Эсэрдәге вакыйгалар кайсы авылда бара:

- а) Яңа Этнә;

- ә) Яңавыл;
- б) Яңа Чуриле.

20. Түбәндә бирелгән кайсы әсәре өчен М.Мәһдиевкә Татарстанның Г.Тукай исемендәге Дәүләт премиясе бирелде:

- а) “Без- кырык беренче ел балалары”;
- ә) “Бәхилләшү”;
- б) “Торналар төшкән жирдә”.

III вариант

Тема 2.20 Мөсәгыйт Хәбибуллинның томыш юлы һәм ижаты. М.Хәбибуллинның “Илчегә үлем юк” романы (өзек).

1. М.Хәбибуллинның туган авылын билгеләгез:

- а) Габдрахман авылы;
- ә) Яңавыл авылы;
- б) Сасна авылы.

2. М.Хәбибуллин жидееллык мәктәпне кайсы авылда тәмамлый:

- а) Яңа Шуган;
- ә) Яңа Шарты;
- б) Яңа Шалты.

3. М.Хәбибуллин кайсы шәһәр командасы өчен жиде ел уйный:

- а) Магнитогорск;
- ә) Владивосток;
- б) Казан.

4. М.Хәбибуллин кайсы уку йортында белем ала:

- а) Казан дәүләт медицина институтында;
- ә) Казан дәүләт педагогия университетында;
- б) Казан дәүләт технология институтында;

5. М.Хәбибуллин университетта кайсы бүлеккә укырга керә:

- а) татар теле һәм әдәбияты;
- ә) башкотр теле һәм әдәбияты;
- б) рус теле һәм әдәбияты.

6. Түбәндә бирелгән әсәрләрдән кайсысы М.Хәбибуллинныкы түгел:

- а) “Илчегә үлем юк”;
- ә) “Атилла”;
- б) “Итил суы ака торур”.

7. “Илчегә үлем юк” өзегендә вакыйгалар кайсы шәһәрдә бара:

- а) Бөек Яр;

- ә) Бөек Болгар;
- б) Бөек Кала.

8. Әсәрдә Бөек Кала ханының исемең билгеләгез:

- а) Сәлим хан;
- ә) Мостафа хан;
- б) Булат хан.

9. Әсәрдә Бөек Калада мәчетләр һәм чиркәүләр саның билгеләгез:

- а) өч мәчет һәм өч чиркәү;
- ә) жиде мәчет һәм жиде чиркәү;
- б) тугыз мәчет һәм тугыз чиркәү.

10. Әсәрдә Сәлим хан оныкларының исемең билгеләгез:

- а) Гали, Булат;
- ә) Гали, Әхәт;
- б) Сәлим, Булат.

11. Әсәрдә бәйрәмгә Владимир-Суздаль кенәзлегеннән кем килә:

- а) Мстислав Александров;
- ә) Ярослав Андреев;
- б) Андрей Боголюб.

12. Әсәрдә Владимир-Суздаль кенәзенең кәләшен күрсәтегез:

- а) Чәккә;
- ә) Рокья;
- б) Сәлимә.

13. Әсәрдә: “Үтә дә затлы киенгән, башында кеш тиресе белән каелган, очлаеп килгән түбәсенә кадәр әңжеләр тезелгән калфак, күлмәге әйтерсең лә көмештәндер – атлаган саен елтыр-елтыр килә, аякларында итәк астыннан очлары гына күренеп киткән сафьян читекләр”, - сүзләре кем турында язылган:

- а) Рокья;
- ә) Гөлнур;
- б) Хәдичә.

14. Әсәрдә Владимир-Суздаль кенәзен каршылаганда, иң беренче итеп аңа нинди эчемлек бирәләр:

- а) катык;
- ә) кымыз;
- б) сөт.

15. Әсәрдә Владимир-Суздаль кенәзен каршылаганда аңа нинди татар халык ашын авыз итәргә бирәләр:

- а) чәкчәк;
- ә) бавырсақ;
- б) кош теле.

16. Владимир-Суздаль кенәзе Сәлим ханга тапшырган иң беренче бүләген күрсәтегез:

- а) алтын тәңкәләр;
- ә) көмеш тәңкәләр;
- б) бал тәпәнә, кеш тиреләре.

17. Әсәрдә Бөек Кала ханбикәсенә исемен күрсәтегез:

- а) Зөбәржәт ханбикә;
- ә) Зөбәйдә ханбикә;
- б) Зөһрә ханбикә.

18. Сүзлек эше. “Табгач ефәге”нең тәржемәсен күрсәтегез:

- а) подарочный шелк;
- ә) высококачественный шелк;
- б) восточный шелк.

19. Түдәндә бирелгән кайсы уен кораллары әсәрдә (өзектә) биреләләр:

- а) курай, быргы, кубыз, балалайка;
- ә) думбра, курай, быргы, кубыз;
- б) быргы, курай, барабан, кубыз.

20. Әсәрдә Сәлим ханның иң яраткан көрәшен билгеләгез:

- а) батырлар көрәше;
- ә) олылар көрәше;
- б) оланнар (яшьүсмерләр) көрәше.

II вариант

Тема 2.21 Нурихан Фэттахның тормыш юлы һәм ижаты.

1. Нурихан Фэттахның туу датасын билгеләгез:
  - а) 1928 елның 20 октябрендә;
  - ә) 1928 елның 15 октябрендә;
  - б) 1928 елның 25 октябрендә.

2. Н.Фэттахның туган жирен билгеләгез:
  - а) Татарстан Республикасы;
  - ә) Башкортстан Республикасы;
  - б) Марий Эл Республикасы.

3. Н.Фэттах Яңавыл урта мәктәбен ничәнче елда тәмамлай:
  - а) 1944 елда;
  - ә) 1946 елда;
  - б) 1948 елда.

4. Н.Фэттах кайсы уку йортында белем ала:
  - а) Казан дәүләт медицина институтында;
  - ә) Казан дәүләт технология институтында;
  - б) Казан дәүләт педагогия университетында.

5. Н.Фэттах университетта кайсы бүлеккә укырга керә:
  - а) башкорт теле һәм әдәбияты;
  - ә) рус теле һәм әдәбияты;
  - б) татар теле һәм әдәбияты.

6. Ничәнче елдан Н.Фэттах профессиональ язучы була:
  - а) 1950 елдан;
  - ә) 1953 елдан;
  - б) 1955 елдан.

7. Казакъстанда чирәм жирләрне үзләштерергә килгән якташларыбыз хезмәтен чагылдырган әсәре:
  - а) “Сызгыра торган уklar”;
  - ә) “Бала күңеле далада”;
  - б) “Ерак гасырлар авазы”.

8. Фельдшер кызның авылга килеп эшли башлавын сурәтләгән әсәр:
  - а) “Мөдир Сажидә”;
  - ә) “Итил суы ака торур”;
  - б) “Безнең бабай”.

9. X гасыр башында Идел буе болгарлары дәүләте төзелүен чагылдырган әсәре:

- а) “Кол Гали” трагедиясе;
- ә) “Сызгыра торган уклар”;
- б) “Итил суы ака торур”.

10. “Итил суы ака торур” романының язылган елы:

- а) 1960 ел;
- ә) 1950 ел;
- б) 1940 ел.

11. “Итил суы ака торур” романында сюжет сызыкларының санын билгеләгез:

- а) бер;
- ә) ике;
- б) өч.

12. Әсәргә нигез итеп Н.Фәттаһ кемнең юльязмаларынан файдаланганлығын билгеләгез:

- а) Ибн Шәрих;
- ә) Ибн Фадлан;
- б) Ибн Каюм.

13. “Итил суы ака торур” романында халыкларны берләштерү өчен, кайсы дин кабул итәлә:

- а) Ислам;
- ә) Христиан;
- б) Яһүди.

14. Болгар дәүләтенә нигез салучы, берләштерүче ханны билгеләгез:

- а) Ямгырчы хан;
- ә) Күрән хан;
- б) Алмыш хан.

15. Әсәрдәге Тотышның ата-анасының исемнәрен билгеләгез:

- а) Ямгырчы би, Койтым бикә;
- ә) Күрән би, Койтым бикә;
- б) Күрән би, Сылу бикә.

16. Күрән би ыруын билгеләгез:

- а) Ак жылан ыруы;
- ә) Казаяк ыруы;
- б) Акбүре ыруы.

17. Ямгырчы би кызының исемен билгеләгез:

- а) Тәңкә;
- ә) Аппак;
- б) Айнур.

18. Тотышның улының әнисенен исемен билгеләгез:

- а) Аппак;
- ә) Тәңкә;
- б) Нур.

19. Тотышның улының исемен билгеләгез:

- а) Күке;
- ә) Акбога;
- б) Котан.

20. “Моңарчы таркау булган, бер-берсе белән ызгышып, бер-берсенен канын коеп яшәгән... миңа калым түләгән ил-көн бүтөн бер байрак астына берләште” - сүзләрен әсәрдә кем әйтә:

- а) Күрән би;
- ә) Алмыш хан;
- б) Тотыш.

3 нчы бүлек

Тикшерү эше: Муса Жәлилнең тормышы һәм ижаты. “Моабит дәфтәрләре” циклы.

Тема 3.2

1. Где родился Муса Джалиль?

- А) Кырлай Кармышской волости Казанского уезда
- Б) Мустафино Оренбургской губернии
- В) Малые Кирмени Мало – Кирменской волости Мамадышского уезда
- Г) Кошлауч Больше- Менгерской волости Казанского уезда

2. В каком году Муса Джалиль поступил на литературное отделение этнологического факультета МГУ?

- А) 1935
- Б) 1926
- В) 1930
- Г) 1927

3. В редакции какой газеты работал Муса Джалиль с 1933 года?

- А) “Коммунист”
- Б) “Азат”
- В) “Ульфат”
- Г) “Ил”

4. В каких фронтах воевал Муса Джалиль?

- А) Ленинградский и Волховский фронт
- Б) Северо-Кавказский фронт
- В) Воронежский фронт
- Г) Прибалтийский фронт

5. Корреспондентом какой газеты был Муса Джалиль на фронте?

- А) «Отвага»
- Б) «Сталинский сокол»
- В) «Военный вестник»
- Г) «Коммунист»

6. Во время какой операции Муса Джалиль был тяжело ранен и попал в плен?

- А) во время Любанской операции
- Б) во время операции «Искра»
- В) во время Киевской операции
- Г) во время Тихвинской операции

7. Как назывался легион, в который вступил Муса Джалиль?

- А) «Идел-Болгар»
- Б) «Идел-Урал»
- В) «Идел-Кама»
- Г) «Идел-Нократ»

8. Как называется медресе, где учился Муса Джалиль?

- А) медресе «Мутыйгия»
- Б) медресе «Медина»
- В) медресе «Ризван»
- Г) медресе «Хусаиния»

9. В каком году Муса Джалиль посмертно был удостоен звания Героя Советского Союза?

- А) 1970
- Б) 1965
- В) 1959
- Г) 1956

10. Кто является автором картины «Перед приговором»?

- А) Т. Хузиахметов
- Б) Х. Якупов
- В) А. Абзгильдин
- Г) М. Мингазев

11. В 1941 году М. Джалиль участвовал в качестве:

- А) военный корреспондент

- Б) поэт
- В) журналист
- Г) командир

12. В каком году Муса Джалиль попал в плен?

- А) 1941
- Б) 1943
- В) 1942
- Г) 1944

13. В сентябре 1942 года в числе других военнопленных Джалиля перегнали в лагерь:

- А) под Двинском
- Б) в польскую крепость Демблин
- В) Плётцензее в Берлине
- Г) Освенцим

14. За участие в подпольной организации Муса Джалиль был казнён на гильотине 25 августа 1944 года в тюрьме:

- А) под Двинском
- Б) в польской крепости Демблин
- В) Плётцензее в Берлине
- Г) Освенцим

15. Фронтовик, писатель, друг Джалиля ?

- А) Абдулла Алиш
- Б) Фатих Амирхан
- В) Амирхан Еники
- Г) Хади Такташ

16. В каком году за цикл стихов «Моабитская тетрадь» Джалилю была посмертно присуждена Ленинская премия?

- А) в 1957 году
- Б) в 1947 году
- В) в 1945 году
- Г) в 1943 году

17. Джалилю было очень трудно на стороне немцев. Об этом нам говорит его стихотворение:

- А) "Не верь!"
- Б) «Пройденные пути»,
- В) «Орденосные миллионы»
- Г) «Письменосец»

18. Какое произведение посвящено теме революции и гражданской войны?

- А) "Не верь!»
- Б) «Пройденные пути»,
- В)«Орденосные миллионы»
- Г) «Письменосец»

19. Кто перевел стихи Мусы Джалиля на русский язык?

- А)Х.Такташ
- Б)А.Фадеев
- В)Лев Толстой
- Г)К. Симонов

20) В каком городе на доске выбиты слова поэта: «Песни всегда посвящал я Отчизне, ныне Отчизне я жизнь отдаю...»?

- А)Казань
- Б) Москва
- В) Берлин
- Г) Даугавпилс

Типовая спецификация написания рефератов

1 нче бүлек

ХІХ гасыр әдәбияты

1. Исхакыйның ижаты һәм тормыш юлы.
2. Сибгат Хаким ижатында хатын – кыз гүзәллеген тасвирлау.
3. Гариф Ахунов ижаты һәм тормыш юлы.
4. Равил Фәйзуллинның тормыш юлы һәм ижаты .
5. Роберт Миңнуллин тормыш юлы һәм ижаты
6. Г.Тукайның тормыш юлы һәм ижаты.

2 нче бүлек

1960 – 2000 еллар поэзиясе

1. Равил Фәйзуллинның тормыш юлы һәм ижаты .
2. Роберт Миңнуллин тормыш юлы һәм ижаты
3. Г.Тукайның тормыш юлы һәм ижаты.

3 нчы бүлек

1960 – 2000 еллар драматургиясе

1. Фатых Кәримнең тормышы һәм ижаты.

Типовая спецификация написания сочинений

XX гасыр башы әдәбияты

XX гасыр башы әдәбиятынан Г.Исхакыйның “Тормышмы бу ?” әсәре; Ф.Әмирханның “Хәят” повестендә Хәят, Лиза образлары; М.Фәйзиненң “Галиябану” драмасында төп героиня образларын өйрәнәп, анализлап, аларның яхшы һәм яман сыйфатларын бәяләп, “Хатын – кыз образы” дигән темага язма эш эшләнә.

2 нче бүлек

Тикшерү эше: Язма эш

30 нчы еллар әдәбияты

Тикшерү эше: Язма эш: “Нәрсә ул – гаилә?”

5 нче бүлектә Гадел Кутуйның “Тапшырылмаган хатлар” повесте укыла. Гаилә төзү, бала тәрбияләү, хатын-кызларның тормыштагы роле, кешененң гражданлык хисе, вөжданы, намусы, яшәү мәгънәсе, тормышының кадере турында язылган әсәрне укып, анализлап, әлеге язма эш эшләнә.

3 нчы бүлек

Тикшерү эше: Инша

40 -50 нче еллар әдәбияты

Тикшерү эше: Инша:

1. М.Жәлил – герой шагыйрь.
2. Ф.Кәрим ижатында сугыш темасы.
3. Язучылар сугышта.

М.Жәлил, Ф.Кәрим – халыкның ил азатлығы өчен көрәштә тиңдәшсез батырлары. Аларның патриотик әсәрләрен өйрәнәп, анализлап, инша языла. Укучы иншаның бер темасын сайларга тиеш.

Приложения 3. Промежуточная аттестация.

Итоговый контроль осуществляется в форме дифференцированного зачета.

Зачетные вопросы

1. XX гасыр башы әдәбиятыеа тарихи – мәдәни күзәтү. Г.Исхакыйның тормыш юлы һәм ижаты.
- 2.Г.Исхакыйның “Ул әле өйләнмәгән иде” әсәрен анализлау.
- 3.Г.Тукайның тормыш юлы һәм ижаты.
- 4.Г.Тукай ижатына анализ.
- 5.Дәрдемәнднең (Закир Рәмиев) тормыш юлы һәм ижаты.
- 6.Дәрдемәнднең ижатыннан үрнәкләр: “Кораб”, “Бәллү” шигырьләренә анализ.
7. С.Рәмиевнең тормыш юлы һәм ижаты.
8. С.Рәмиев шигырьләренә анализ.
9. Г.Камалның тормыш юлы һәм ижаты.
10. Г.Камалның “Бүләк өчен” комедиясенә анализ.
11. Ф.Әмирханның тормыш юлы һәм ижаты.
- 12.Ф.Әмирханның “Хәят” повестен анализлау. Образларга характеристика бирү.
- 13.М.Фәйзи ижаты һәм тормыш юлы.
- 14 “Сүнгән йолдызлар” драмасына анализ..
- 15.Һади Такташның тормыш юлы һәм ижаты.
- 16.“Мәхәббәт тәүбәсе” поэмасына анализ.
- 17.Гадел Кутуйның тормыш юлы һәм ижаты
- 18“Тапшырылмаган хатлар” повестен анализлау. Образларга характеристика
- 19.Сугыш һәм язучылар. Муса Жәлилнең тормышы һәм ижаты.
- 20.М.Жәлилнең шигырьләрен анализлау.
21. Фатых Кәримнең тормышы һәм ижаты.
22. Сибгат Хәкимнең тормыш юлы һәм ижаты.
- 23С.Хәкимнең шигырьләренә анализ.
- 24.Мөхәммәт Мәһдиевның тормыш юлы һәм ижаты.
25. М.Мәһдиевның “Бәхилләшү” романы. Әсәргә анализ. Аның идея, эстетик үзенчәлекләре.
26. Нурихан Фәттаһның тормыш юлы һәм ижаты.
27. Н.Фәттаһның “Итил суы ака торур” әсәренә анализ..
- 28.Мөсәғыйт Хәбибуллинның томыш юлы һәм ижаты.
- 29.М.Хәбибуллинның “Илчегә үлем юк” романы. Образларга характеристика.

Дополнения и изменения к комплекту КОС на учебный год

Дополнения и изменения к комплекту КОС на _____ учебный год по дисциплине _____

В комплект КОС внесены следующие изменения:

Дополнения и изменения в комплекте КОС обсуждены на заседании ПЦК

_____

« ____ » _____ 20 ____ г. (протокол № _____) .

Председатель ПЦК _____ / _____ /